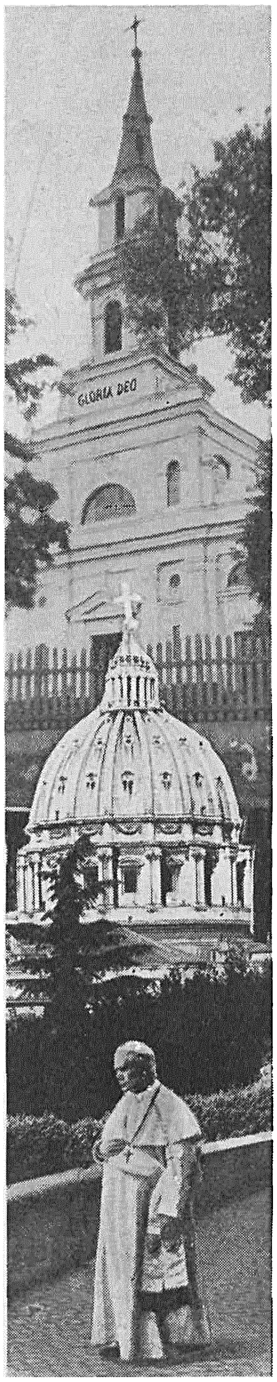
LA BRACE

Hod. XV STUDZIEN - LUTY 1964 N. 75

ŹNIČ

Biełaruskaja relihijna-adradženskaja časopis

Adres Red: Roma, v. Trionfale, 6415 || Hadav. padp. 3 dal., 1 paasobn. 30 cent.

Vyniatkavy N. 75 Žnicu u pamiac i cesc PAPIESKAJ PIALHRYMKI da Ziamli Sviatoje

PIALHRYM

Na miescy pieradśmiertnaj malitvy Zbaviciela

Boh Nieskančatny ŭ dabracie Svajej pierad dźviama tysiačami hod daŭ dokaz žurlivaści Svaje da ziamli, da ludziej, zyjchodziačy, učałavečanym Pialhrymam, da nas. Była heta najvialikšaja Pialhrymka historyi susvietu, dahetulašniaj i budŭčaj, duchovaj i cialesnaj, Božaje j ludzkoje.

A pialhrymavannie Bohačałavieka toje Božaje pa ziamli było doŭhaje, ciarnistaje. Vizytavaŭ harady i vioski, źmièraŭ svaimi boskimi siąhniami pali šyrokija, daliny i hory vysokija, paapłyvàŭ reki j vaziory. Nia ŭsiudy adzinakava z dabražadanniami pryjmany: "ptuški mieli svaje hniozdy, lisy — nory; a Syn Čałaviečy nia mieŭ dzie prytulić hałavy". Naviet umirajučy nia moh jaje spatolić i, skłaniŭšy źniamožanu, abviaściŭ: " Usio dakananaje ": prahrama Boskaje Pialhrymki zakončana: ludztvo zbaŭlonaje.

Hetak voś Boh zyjšoŭ da ludziej i vyjaviŭ im sakret Svaje lubaści, kab ludziej aśmielić dy paciahnuć da sužyćcià z Saboju.

Kab usio ludziam prypomnić dy unavočnić, kab jany jasna sabie ŭjavili dy razumieli, Hałava Božaj ustanovy Eklezii Sviatoje, Pavał VI Papież, sioleta 4 Studzienia, adlecieŭ byŭ u Pialhrymku, da taje Sviatoje Ziamli, dzie pialhrymavaŭ Syn Božy, vykonyvajučy pasłanstva Ajca Boha. Kab ściviardzić pieraniaćcie taho pasłanstva ad Zbavieciela j zrabić bolš zrazumiełym dla ludziej, jakija razam z Namieśnikam Chrystovym u malitvach i pabožnaj pakucie pahłybiać svaju vierność i lubaść da Boha; dy kab Eklezija Śviataja ŭjaviłasia ŭ śviatlè bolš uzvyšnym i paciahnuła ludziej usich da Boha i ŭsiaho śviatoha — jejny Hałava Pap. Pavał VI, jak nabožny Najdastojniejšy Pialhrym, paśpiašyŭ tudy, dzie Boh jaje zasnavàŭ i paručyŭ Namieśnictvu Śviatoha Piatra, pieršaha Papieža.

I.

Adprava Jaho Sviataści adbyłasia ŭračysta vodla dakładna ŭłožanaj prahramy: ŭ h. 7,45 vyjezd iz Placu Šv. Piatra ŭ supravadženni śvity dy ovacyjaŭ narodu — na Rymskaje lotnišča Fimičino; dzie čakała nia mienš narodu j duchavienstva, na čale z JE. Sp. Prezydentam Italii, Segni, dy badaj usich pradstaŭnikoŭ Urada. Paśla ŭzajemapryviètaŭ Prezydent pryhožaj pramovaj pažadaŭ Najdastojn. Pialhrymu pamysnaści, padkreślivajučy niazvyčajna važnaje značennie Pialhrymki nia tolki dla Italii j Katalickaj Eklezii, ale i ŭsiaho Chryscijanstva dy Svietu. Na heta Papież adkazaŭ nia mienš pryhožaj dy hłybokaj značenniem svajoju padziačnaju, pavučalnaju dy bahasłàviačaju pramovaju raźvitalnaju. Pačym nastupiŭ biespasiaredni adlot ŭ h. 8aj.55m.

Pralatajučy nad krajami Hrecyjaj, Cypram, Libanam i Syryjaj, Jaho Śviataść zasyłaŭ pryvietnyja pasłanni: Karalu Hrecyi, Paŭłu, vykazvajučy pašanu j sympat. da J. Majest. dy całaha šlachotnaha Narodu Hreckaha, kultura jakoka tak adznačyłasia ŭ pašyrenni Chryscijanstva, dzie Apostał Paval, imia jakoha nosić Papa, dakanaŭ hetulki chryscijanizacyjnaha apostalstva.

Dla Cypru Papież pasłaŭ ajcoŭski pryviet JE. Prezydentu Respubliki henaj, Mons. Makaryjosu, spaminajučy takža ab vialikim apostalstvie tam śv. Paŭła j Barnaby.

Zdaroviačy prez. Libanu j Syryi, Jaho Sviataść vykazaŭ žal, što nie mahčym e na zaprošanni asabista vizytavać stalicaŭ ich kraju.

Jak źjaviŭsia samalot nad terytoryjaj Jordanii, ŭźniałasia hanarovaja eskorta militarnaja samalotaŭ i pryviała samalot Papy da lotnišča ŭ stalicy Amman. Ŭ čeść pryvyćcià, tady pačulisia 21 harmatnich vivatocyčh vystrałaŭ. Ajca Sv. vychodziačaha z samalotu vitajuć pieršyja: Ambasadar Jordanski ŭ Rymie, Staršynia ceremonijalnaj Śvity i Apostalski Dełehat u Jeruzalimie Mons. Zanini; paśla vivaty masy narodu, miž jakoju vidny rady karaleŭskich strojnych hvardzistych; a sam Jaho Vysokaść Karol Hussein pryjmaje čułym uściskam padanaj ruki Najdastojniejšaha Hościa.

Pryniaŭšy potym pryvitanni ad Patryarchaŭ Siaredniaha Ŭschodu dy prezentavanych Karalom Huseinam pradstaŭn. ŭłady. militarnaj i cyvilnaj pad akompanijament vitalnych voklikaŭ narodu, Ajciec Sviaty ŭzyjšoŭ na pryładžanaje Jamu padvyšennie j vysłuchaŭ arkestrovy Hymn Papieski i Nacyjanalny Jordanski ŭ hancy jakich 2-je dzietak padali Jamu aliŭkova-palmovyja bukieciki.

Paśla Jaho Śviataść u asyście Jaho Vysokaści karala Huseina j Svity prajšli da karaleŭskaje haścinnaje zali pry lotnickim dvarcy i tam pa karotkaj ciopłaj hutarcy pradstaŭlàna Jamu vydatnyja asabistaści Ŭradu dy całaj dyplomacyi, akredutavanaj u Ammanie, a takža rožnych mižnarodnych arhanizacyjaŭ dy kiraŭničych dastojnikaŭ Isłamu. Adkazvajučy na pramovu pryvitalnuju karala Husseina Jaho Śviataść miž inšym skazaŭ: "Kurtuaz. gest. Vaš. Vysokaści. My poŭnaściu aceńvajem, što zvolili asabista prybyć na pryvitannie Našaha prybyćcia da Vašaha Karaleŭstva. Vizyta, jakuju vykonyvajem jošć charaktaru vyklučna duchovaha, jošć pakornaj Pialhrymkaj da Sviatych Miesc, upàmiatkavanych naradženniem, žyćciom, mukaju i śmierciu Jezusa Chrystusa dy Jahonym Zhrobuŭstanniem i Ŭniebaŭšešciem. U kažnym z hetych sanktuaryjaŭ budziem malicca prosiačy supakoju, jaki Jezus pakinuŭ svaim vučniam, taho supakoju, jakoha śviet dać nia moža, a jaki vynikaje z zachavannia Jahonych prykazanniaŭ lubić adzin druhoha tak, jak Jon palubiŭ nas... " "Vašaja Karaleŭsk. Vysokaść, jak Nam viedama, ščyra žadąje zupakoju j dabrabytu dla svajho narodu dy dla ŭsich narodaŭ na śviecie... Chaj Boh vysłuchaje Našy malitvy dy ŭsich ludziej dobraje voli, kab suładna razam žyvučy, mahli adzin druhomu lùbasna j spraviadliva pamahać, asiahajučy ŭsieahulny mir =zhodu ŭ duchu sapraŭdnaje brackaści ".

Hetyja słovy Ajca Śviatoha byli pryvitany buraju voklaskaŭ, a sotni hałubkoŭ biełych na volu vypuščanych zachopna symbalizavali toj supakoj i lùbasnuju zhodu brackuju...

Pryniaŭšy potym pryviet ad narodu, z-pasiarod jakoha mnohija zbližalisia pacałavać ruku, Papież u tavarystvie Karala Husseina dajšoŭ da biełaha autamabilu i raźvitaŭšy Karala, sieŭšy u lemuzynu z Kard. Euhenam Tisserantam adjechaŭ u Jeruzalim pad eskortaju darožnaje palicyi i motocyklaŭ Karaleŭskaje Hvardyi. Usia henaja uračyastaść pryvitalnaja adbyłasia ŭ niazvyčajna kranajučaj i ŭzvyšnaj atmasfery, pry vulkaničnym prosta entuzyjazmie narodnych masaŭ. Na ŭsich zrabiła takža vialikaje ŭražannie sardečnaje pryvitannie Papiežam muzułmanskich viernikaŭ.

Pialhrymka Paŭła VI da Palestyny źjaŭlajecca adnym z najbolšych zdarenniaŭ u Sviatoj Ziamli ad časaŭ pryjścia Zbaviciela.

Dalej Ajciec Śviaty jedzie praz hory Moabskija j biblijnyja miascovaści, dzie Narod Vybrany, pryšoŭšy da Ziamli abiacanaj, rabiŭ sabie pieršaje asie lišča, ŭ Jeruzalim. Pieršaja astanoŭka była pry moście Abdulaha na Jordanie, na poŭdarohi ad Ammanu da Jeruzalimu. Jaho Śviataść zyjšoŭ na bierah rečki Jordanu, mačajučy ruki ŭ jahonych vodach pamiatnych, chryściŭšych Zbaviciela praz Šv. Jana. Koracieńka zabaviŭšysia ŭ Betanii, rušyŭ dalej k Jeruzalimu za 10 kilm. ad hetaj miascovaści. I pry Damascenskaj bramie byŭ pryvitany praz hubernatara Horadu, dy najvyšejšych pradstaŭnikoŭ roznych vyznanniaŭ miascovych dy masy vitajučaha narodu, jaki prarvaŭ palicyjnyja šerehi, akružajučy papieski samachod, jaki nia moh užo rušacca ŭpiarod dziela taho zablakavannia. I tołki pryjšoŭšyja na pomač novyja addzieły palicyi umahčymili Jaho Śviataści dajechać da taje bramy Damaskcensaje, dzie čakała aficyjalnaje spatkannie.

Prajšoŭšy praz ścisk piaškom bramu Damascenskuju Jaho Śviataść zarazža raspačaŭ Darohu Kryža ŭ kirunku Bazyliki Śviatoha Hrobu. Jeruzalim chiba nie zabudzie hetaha dnia j hetana prajścià. Papież prosta byŭ niesieny chvalaj molačajsia masy narodu, bo hvardyjanam ledź udavałasia rabić jamu prachod i pamahać praciskacca ŭpiarod. Hetak voś dajšoŭ da placu pierad Bazylikaj Šv. Hrobu dy ŭvajšoŭ u jaje i raspačaŭ u h.16,45 (tamt.č.) Śviatuju Imšu =Liturhiju, ŭ kancy jakoje a 17,30, vyhłasiŭ kazannie, a faktyčna pakutnuju kantemplacyju z narodam.

" *Ciapier chaj razbudziacca našy dumki* — kazaŭ Papież — *dy raźjaśniacca našy sumlenni j pad śviełłym vokam Chrystovym chaj natužycca naš duch; ciapier iz ščyrym žalem uśviedamim sabie ŭsie našy hrachi, i tyja ajcoŭ našych z historyi, i tyja našych časaŭ śvietu, ŭ jakim žyviom...*

A kab hety žal naš byŭ ščyry, nia z bojazi tolki, nie dysperacki, ale pakorny j poŭnanadziejny, kab byŭ nia štučnaj patolaj, ale malitvaj, spojenaj z toju — Jezusa

Pontyfikalnaja Imša Śv. pry Hrobie Zbaviciela

Chrystusa Ŭsiespadura Našaha až da hatoŭnaści na ciarplivuju śmierć, na kryž pasłušny; adśviažajučy Jaho ŭ pamiaci malém zbaŭlennaha miłaserdzia".

Paśla hetkaha ŭstupu, dalejšaja kantemplacyja składałasia z kranajučych błahalnych invokacyjaŭ, inspiravanych tajnicaju Muki Zbaviciela.

Pa zakončanaj celebracyi ŭ Bazylicy, Pavał VI, praz bramu Jaffa padaŭsia da Apostalskaj Delehatury na Hary Aliŭnaj, dzie niezabaŭna pryniaŭ Patryarchaŭ Jeruzalimu hreka-pravasłaŭnaha i armiana-pravasłaŭnaha. Pieršamu, Benedictosu, Papież vykazaŭ pryviet i padziaku za hetaje spatkannie, adciemlivajučy vietlivaść z boku duchavienstva j viernych dy što tyja viernyja, pamina balučaha padziełu eklezijalnaha, supracujuć adnak nad adnaŭlenniem śviatych pamiatak, asabliva Bazyliki Sv. Hrobu. — Druhomu, Yeguishe Derderianu, Papież, z akcentam paklikajučysia na raspačatyja ŭžo pryjaznyja znosiny praz udziejnictva jŭ Sabory vysłannikaŭ hetaha Patryarcha, zaznačyŭ što-raz bolšuju achvotu siarod chryścijan da realizacyi taho, što daradžvaŭ śv. Pavał: *zabyć rožni minuŭščyny, a hladzieć u budučyniu, nia spuskajučy vačej z Jezusa, Autara j Kansumatara našaj viery.*

Viečaram Jaho Śviataść źvizytavaŭ katalicki kanvent Śv. Anny, Semin. Melchitaŭ, dzie adbyłosia spatkannie iz 6-ciu Ŭschodnimi Katalickimi Patryarcahmi dy inšymi pradstaŭnikami. U pramovie da hetaha asiarodździa ŭschodnia-katalickaha Jaho Śviataść adciemiŭ, što pačatkami jaho faktyčna žjaŭlajecca Eucharystyčny Kanhres u Jeruzalimie, adbyty pierad 75 hadami; gloryfikujučy potym Sviaty Syon — matku ŭsich eklezijaŭ, jak havorycca ŭ staroj Liturhii Jeruzalimskaj Śv. Jakuba, i miesca, žyćcia, muki j zhrobuŭstannia Zbaviciela.

Zakončyŭsia pieršy, mo najbahaciejšy pieražyvanniami, dzień Pialhrymki Papiežskaj " Sviatoju Hadzi-

naj " u Getsemanskim Sadzie viečaram a 10-taj. Naleva ad tamtejšaj Bazyliki vidzion płaciėc, aharodžvajučy 8 aliŭnych staradrevaŭ, žyvyja švietki — jak kaža tamašniaja tradycyja — pieradśmiertnaj malitvy (kanannia) Zbaviciela dy Judašovaj zdrary; dramy, jakoj śviet tadyšni pryhladaŭsia z abyjakavaj niėmaściu.

A da sianniašniaha śvietu abyjakavaha, ci ateizujučaha, abiazbožvajučaha, što perfidna varožyć kaniec Chryscijanstvu, tre byłob sfilmavać usio toje, što dziejecca ŭ Sviatych Miascoch, kałyscy taho Chryscijanstva, asabliva ŭ hetych dniach, dyk nie z abyjakavaści, ale z pòdzivu (dzikaha ci šlachotnaha) chiba aniamieje...

II.

Druhi dzień svajho pabytu ŭ Šv. Ziamli pačaŭ Papież Pavał VI dn. 5 Studzienia ŭ h.6 rana, kali supravadžany śvitoju rušyŭ z Jeruzalimu ŭ Nazaret, što znajchodzicca ŭ Izraelskaj dziaržavie. Vyjezd heny vypaŭ u niėpahadź. Pamima adnak pahražajučaj daždžom chmarnaści dy ranniaha chaładu, hramady ludziej toŭpilisia na vulicach, kab addać Najdastojniejšamu Hościu raźvitalny pryviet. U h.7,15 našaha času, kali Papież prybyŭ da miesta Nablus, karol Hussein na svaim elikoptery akružyŭ niėkalka raz miesta ŭ znak honaru dla Jaho Śviataści, vitanaha ŭ tymža mamencie praz burmistra, vajskovaha kamandanta dy pradstaŭnikoŭ roznych vieravyznanniavych hrupaŭ. Usie jany pravodzili Papu až da hranicy Izraela, jakuju pierajšoŭ Jaho Śviataść u hadz. 8,45 n.č., minuŭšy pryhraničnuju jordanskuju miascovaść Tanakh. Ad Izraela na pryvitannie Jaho vyjšaŭ šef pratakołu ministerstva zàmiežnych spraŭ Sp. Abraham Gilbon. Pa pryvitanni pachod dzieła značnaha apaźniennia, rušyŭ nie čakajučy adtul da Meghido, dzie byŭ u hadz. 8,55 nč. pryvitany praz samoha Prezydenta Izraelskaha, *Šazara*, ź jahonymi asystentami siabrami Dyplomatyčnaha Korpusu dy masy vivatujučaha narodu. Pavał VI, nia tojačy svajho rasčulennia, adkazaŭ šyrokimi gestami na vopleski i ŭ tavaryśćvie Prezydenta ŭzyjšoŭ na trybunu, dzie pryniaŭ ceremonijalnaje pryvitannie.

" *Z kłybokaj pašanaj dy poŭnaśviedamaściu histaryčnaha značennia hetaha zdarennia, nia majučaha precedensaŭ na praciahu mnohich-mnohich pakalenniaŭ, ad imia Haspadarstva Izraėlskaha dy majho ŭłasnaha* — skazaŭ Prezydent Šazar — *ja prybyŭ siudy pryvitać Papieža, Ajca Duchoŭnaha viernych Rymska-Katalickaj Ekleziì, zdaroviačy Jaho tradycyjnym bahasłaŭlenstvam: Budźcie bahasłaŭlonym na našaj ziamli: My pryniali ź vialikim zainteresavanniem Vašaje słova, što pialhrymka heta byłab aktam malitvy na intencyju Božaha źmiłavania dla ŭsiaho ludztva, harujučaha z hoładu j razładździa, na intencyju dabrabytu, supakoju ŭ volnaści j spraviadlivaści. Z hłybi vošža serca ŭsiaho ludztva* — *zakončyŭ Prezydent* — *ŭznosicca tužlivaść da adradžennia moralnaha, zdolnaha paŭstrymać zło, pakanać niėnaviść i hora, uhruntavać supakoj i ład, kab nablizić da nas tuju chvilinu ździėjśniennia idealu našych prarokaŭ* ".

Ŭ vadkaz na beta Ajciec Śviaty vysłaviŭ svaju čułuju ŭdziačnaść za pryviet i z akcentam zapeŭniŭ, što Jahona pialhrymka maje charaktar vyłučna relihijny. " *Z hetaj ziamli asablivaj u śviecie dzieła vialikich padziejaŭ, katorych była śvietkaj,* — skazaŭ miž inšym Pavał VI — *ŭznosicca da Boha Naša pakornaja malitva na intencyju ŭsich ludziej, vieručych i niavieručych; achvotna da Našaj intencyi takža ŭłučajem malitvu za dziaciej " Narodu Pryjaźni ", rolu jakoha ŭ historyi ludztvà niėlha paminuć maŭčki. Jak Pialhrym supakoju molim pieradusim pahadniennia čałavieka z Boham dy hłybokaha j ščyraha zhody =miru miž usimi ludźmi j narodami* ".

Paśla ŭzajemaabmieny padarunkami, Papież dalej adjechaŭ da Nazaretu, dzie čakała Jaho bolš za 100 tysiač narodu pierad *Bazylikaj Dabravieščannia*. Tam u hodzinie 10 raspačałasia pantyfikalnaja Imša = Liturhija Śviataja, na jakoj prysutničaŭ i Biskup Hakim, Ordynarius usich pravasłaunych u Izraeli, rezydujučy ŭ Akki Galilejskaj; było takža j šmat inšych vydatnych asobaŭ relihijnych, cyvilnych i militarnych. Padčas šv. Evanelii, Papież vyhłasiŭ prynahodnaje kazannie, zaklikajučy ŭsich prysutnych da pryniaćcia pavučennia, vypływajučaha z nazaretanskaj misteryi = tajnicy. Uzniosšy dumki ŭ česć Najśviaciejšaj Dziavicy Maryi, Najdastojniejšy Celebrans adciemiŭ, što " Śviaty cichi Nazaret pieradusim pavučaje j zaachvočvaje ŭsich da suładnaha cichaha žyćcia j pracy, chatniaha žyćcià. Pavučalnaja lekcyja spakojstva, cišyni, zaachvočvaje nas viartacca da taho čaroŭnaha mamentu duchovaha, tak nieabchodnaha, asabliva ŭ sianniašnich časach, ašałamlàjučych svaim strachotnym rozhałasam dy rozrucham burlivaha žyćcià. A nazareckaja ciš daje napamin tamu žyćciu ab patrebie i vartaści razvažnych, studyjaŭ, medytacyi j malitvy, sakretnaj biasiedy z Boham. Nazaret takža vučyć nas čym jošč siamja rodnaja, jakoju siłaj źjaŭlajecca ŭ joj lubaść, jak čaroŭnaja choć surovaja jejnaja pryhožaść, jak śviatym dy nierazryvalnym jošć jejny charaktar. Pavučaje nas, jak sałodka-miłaj dy niezamianimaj jošć jejnaja pedahohija, a jak fundamantalnaj dy vialikaj sacyjalohija. Nazaret — dom Stalarskaha Syna — heta škoła pracy i prava ciažkoha mazalu čałavieka dy jahonaj hodnaści; taje pracy, što nia moža adnak być našaj samamètaj. Z hetaha vošža miesca — zakončyŭ Jaho Śviataść — žadajem pazdarović rabotnikaŭ celaha śvietu, pakazvajučy im vialikaha ichniaha Siabru, Brata, Boskaha Praroka ŭsiespraviadlivaści, Chrystusa ". Ŭkancy Pavał VI, majučy na ŭviecie blizkuju adtul " Horu 8 Bahasłaŭlenstvaŭ " — syntezy j zenitu evaneličnaha kaznadziejstva — uźniaŭ zàklik da miłaserdzia dy da pašany novaha prava, jakoje ŭklučaje j pieravyšaje staroje i viadzie na ŭzvyšša daskanalnaści čałaviečú pracu.

Na kančatak Jaho Śviataść achviaravaŭ Bazylicy padarunki: załatuju z dyjamantami karonu, załaty kilich imšalny dy Mšał (služebnik) artystyčna apraŭleny ŭ biełuju škuru z załatymi ornamentalnymi vyciskami, i toje liturhičnaje akryćcio (šaty), ŭ jakim celebravaŭ Šv. Imšu =Liturhiju.

Ŭ mamencie, kali rušyŭ Achviaradaŭca ad aŭtarà, zryvajecca mahutnaja bura vokłaskaŭ, a Jon ajcoŭski uśmiechnieny ŭzdymam bahasłaviačych ruk daje znaki svajho čułaha ŭzvarušennia.

I vydastaŭšysia z Bazyliki pad'ziemnym chodam da Franciškanskana klaštaru, administrujučaha henu Bazyliku, dy krychu pasiłkavaŭšysia j adpačyŭšy, znoŭ pakazvajecca na placy, pad burnyja vokliki: " Chaj žyvie Papa ! "

Ŭ h. 11 m5 — pajezdka da Tyberyjadzkaha voziera. A ŭ h. 1-šaj pp. Pavał VI prybyŭ na haru Bahasłaŭlenstvaŭ. Snoŭdajučyjasia dahetul chmary — jak na dziva — chucienka źnikajuć i vypahodžvajecca nieba. Tak što na hary pierad Pialhrymam krasujecca čaroŭny sonièčny dzien. Čas-ad-času tolki prasoŭvajucca

biełyja pušystyja abłački, navodziačy lahońkuju, by vual, cień na ścielućyjasia ŭ padnožžy hary łuhi j pali. Kab abiaśpiečyć Papie krychu samotnaha supakoju ŭ malićvie j kantemplacyi z Boham, dyk zabaroniena žurnalistym dy ŭsiakim aperatčykam filmovym i televizyjnym padyjmacca na henaje ŭzhorje.

Pieršy etap dalejšaj padarožy pa vyjeździe z Nazaretu zakončyŭsia ŭ Kanie Galilejskaj, dzie kališ Zbaviciel dakanaŭ svoj pieršy cud zamieny vady ŭ vino. Vitany skroź praz masy narodu, pieravažna sialan ziemlarobaŭ, vyjšaŭšych z aliŭnymi j palmovymi halinkami, Ajciec Śviaty na adlehłaści mo kolkinaccaci kilametraŭ praz čaroŭnyja ŭradžajnyja daliny byŭ raptam kranuty lazurovym bliskam vodnaj hładzi voziera Tyberyjadzkaha. Jezusavaha voziera. Čym bližej, tym-vyraźniej vyjaŭlałasia lohka chvalujučaja jaho pavierchnia. Pry bierahoch jahonych kališ čakali hramàdy ludzkija Zbavicielevaj navuki, vyhłašànaj z Piatrovaj łodkk. Daroha ŭžo ŭjecca biarahami. Voś miesca, dzie dakanałasia cudoŭnaje razmnažennie chleba. Zvany miascovaj śviatyńki vitajuć Pialhrymaŭ. Naraz, čujecca hołasnaja prośba niejkaj žančyny. Pavał VI udzialaje joj svajho bahasłaŭlenstva. Ŭreście dajaždžajuć da miascovaści Tabga, słaŭnaj z aktunadannia tam Prymatu Śviatomu Piatru. Sutrymaŭsia Papa tam na karotkuju malitvu, paśla jakoj vyjšaŭ z śviatyni, — zbližyŭsia da vodaŭ Tyberyjady i, uklenčyŭšy, datknuŭsia ich rukami. A ŭstaŭšy, padniaŭ ruki uhoru dy, zrabiŭšy znak kryža nad ludzkoju hramadoju rybakoŭ, adyjsoŭ da čakajučaha samachodu Heta byŭ adzin z najbolej kranajučych mamentaŭ dnia.

U h.12 prybyŭ da Kafarnaum, adviedaŭ słaŭnuju synagogu, zatrymoŭvajučysia tam na karotkaj medytacyi, dy hłyboka rasčuleny puściŭsia ŭ pavarotnuju darohu na haru Tabar. Pa darozie znoŭ pryviet narodu, vokliki, kvietki. Raz-po-raz sutrymoŭvana ruch darožny, kab dać volny prajezd hrupie pialhrymskich autamabileŭ.

Sonca ŭžo chiliłasia da zàchadu pavoli ružaviejučy, jak Papież stanuŭ na Tabary, hary Pieramianiennia Zbviviela. Uvajšoŭ da Bazyliki, zusiaredžvajučysia na malicvie.

Tabar vyšynioju ŭsiaho 582 mt. ŭzdymajecca jon nad vakoličnymi nizinami, na jakija razhortvajecca čaroŭnaja panorama, abrazujučaja raźlehły źmiest Piśma Śviatoha. Jak lohka adtul možna było ziècić usiu Palestynu, niaścisia dumkaju ŭ historyju viakoŭ, narodaŭ blizkich i dalokich, historyju vialikich padziejaŭ ludztvà.

Z hary Tabar pialhrymski aboz navàžana puściŭsia nazad u Jeruzalim, parà bo ŭžo vymahała. Pa-darozie — Syon dzie cełý lehijon rabotnikaŭ končyŭ akurat u hetych dniach pravodzić budovu novaje darohi, kab udahodnić dla Vysokadastojnaj Asabistaści Papy ustup na horu. Ŭ Śviatym Mieście Pavał VI adviedaŭ hetym viečaram jašče śviatyniu *Ŭniebaŭziaćcia* dy *Apośniaj Viačery*, kančajučy hetkim čynam svoj pobyt u Izraeli i viartajučysia praz bramu Mandelbaum na terytoryju Jordanii.

U prahramie taho viečara byŭ na hadz. 20,30 n.č. vyznačany važny punkt u "Apost. Delehatury: "SPATKANNIE PAŬLA VI Z PATRYARCHAM KANSTANTYNOPALSKIM ATENAGORASAM, jaki pa pryjeździe svaim ŭ h.12.15 (nč.) na Jeruzal. aeroporcie byŭ pryvitany Kar. Husseinem i pravasłaŭnymi Herarchami dy nièkalkimi prałatami łacina-katalickaha Patryarchatu Pry pieršaj karotkaj hutarcy vitalnaj Jaho Vysokadastojnaść vykazaŭ spadzievu, što jahony pobyt u Jeruzalimie "*daść niejki atrybut dla eklezijalnaje adzinaści*". Tak jak na adjeździe kazaŭ: "*Ja zaŭsiudy spadziavaŭsia spatkannia z Papam. Heta čałaviek vialikaha serca. Prydzie vialiki dzień dla Chryścijantsva dyj całaha čałaviectva. Jeďu spatkacca j pacałavacca ź im, pakidajučy ŭsie dyskusyi teoloham*".

I voś u mieście j časie zaprahramòvanym spatkannie toje pryjšło. Kali heta jašče nia toj vyšejzapaviaščany vialiki dzień, dyk symbal jaho, jakimož na ŭvažać zierniem, kinutym u boraznu, kab u joj nabućvieła žyćciadajnym sokam, uzyjšło dy razrastałasia ŭ haliniàstuju raścinu, by toje evaneličnaje ziernie harčyčnaje.

Athenagoras źviarnuŭsia da Ajca Śviatoha z karotkaj pryvietnaj pramovaj pa-hrecku, ŭ jakoj vysłaviŭ svaju radaść i zadavalennie iz spatkannia z Paŭłam VI "*Z Ziamli* — jak skazaŭ dasłoŭna — *uśviàčanaj dziejami Božymi, dzie Chrystus pierad svaim mučenniem maliŭsia potam ability ŭ agonii* (zmahanni zy śmierciu) *za ućvierdžannie ŭ praŭdzie j adzinśćvie usich uvieryŭšych u Jaho*". I, padkreśliŭšy vyniatkavuju vialikavažnaść u historyi j žyćci Eklezii zdarennia, Patryarch Athenagoras vykazaŭ z całaha serca pažadanni, kab "*dobryja intencyi, akazanyja ŭ hetych apośnich časach z adnaje j druhoje starany... stalisia praviesnikam uzajemapryjaźni... rozśvitam jasnaha ščaślivaha dnia, ŭ jakim budučyja pakalenni, pryjmajučy z adnaho kilichà Najdaražejšuju Kroŭ i Cieła Zbaviciela, slavicimuć u lubaści j jednaści adzinaha Ŭsieaspadara j Zbaviciela*".

Vysłuchaŭšy hetyja słovy Patryarcha, Papa adhavaryŭ ź im dy prysutnymi Biskupami pravasłaŭnymi "*Ajče naš*" pa-hrecku j pa-łacinie. Dy jšče raz z Patryarcham abnialisia.

Ŭkancy Papież abdzialiŭ Patryarcha padarkam — załatym. Kilicham z patenaj, nahladnym symbalem chryścijanskaj słuki ŭ Eŭcharystyi — a ŭsich prałataŭ pàmiatkavym medalem.

Hetym zakončyŭsia druhi dzień pialhrymki Jaho Śviataści.

III.

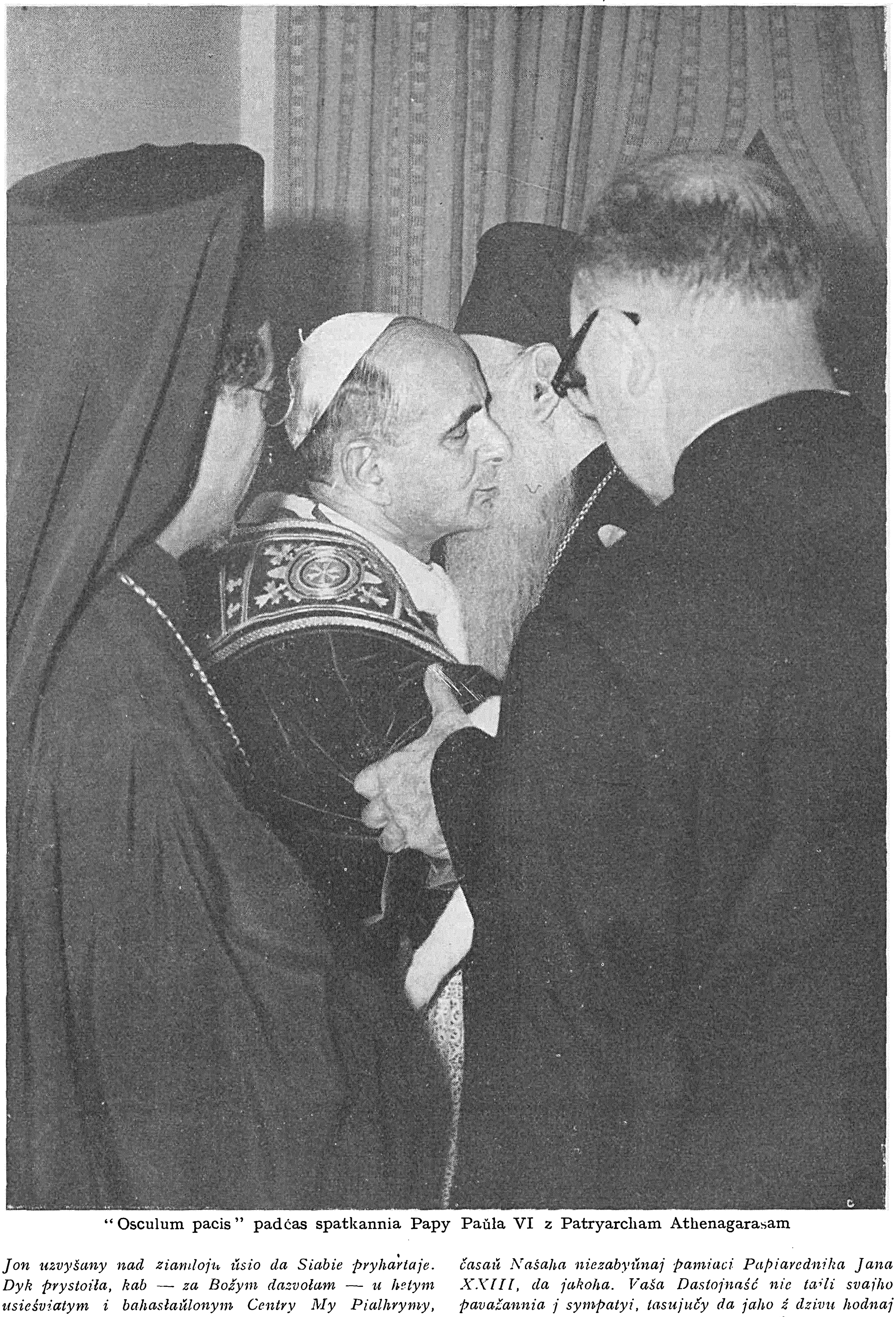
Treciaha dnia, 6 Studzienia, Pavał VI revizytavaŭ Ekuminičnaha Patryarcha ŭ rezydencyi hreka-pravasłaŭnaha Jeruzalimskaha Patryarchatu, jakaja znajchodzicca niedaloka, jakich 500 metraŭ ad Apostalskaj Delehatury.

Spatkannie, padobna jak učora, adbyłosia ŭ ciopłaj atmasfery brackaści, pry vitalnych abojmach i całunkach dy supolnaj malićvie, hetym razam z Evanelii Śv. Jana, pieradśmiertnaj malićvie Zbaviciela ŭ Getsemani, "*Kab usie byli adno...*"

Padčas hetaj revizyty, tryvajučaj kala dźvioch hadzin Papa vyhłasiŭ da Athenagorasa pramovu nastupnaha źmiestu:

"*My da hłybi kranutyja ŭ hetaj vialikaradasnaj sapraŭdy histaryčnaj časinie, kali pa viekavym maŭčanni dy čakanni Katalickaja j Pravasłaŭnaja Ekłezii znoŭ sustrakajucca. Vialikaja j hłybokaja takža Našaja ŭdziačnaść Vam, što zvolili pakinuć na chvilinu Vašu Patryarchalnuju siadzibu j prybyć siudy na spatkannie z Nami.*

Ale pieradusim Hospadu, Ŭsiespadaru Eklezii, chaj budzie Našaja pakornaja padziaka! Chryścijanskaja tradycyja lubić uvažać za Centr śvietu punkt heny, ŭ jakim asadžany byŭ Kryž našaha Zbaviciela, z katoraha

"Osculum pacis" padčas spatkannia Papy Paŭla VI z Patryarcham Athenagarasam

Jon uzvyšany nad ziamloju ŭsio da Siabie pryhartaje. Dyk prystoiła, kab — za Božym dazvołam — u hetym usiešviatym i bahasłaŭlonym Centry My Pialhrymy, Rymski j Kanstantynopalski, mahli sustrecca dy spałučycca ŭ vadnoj supolnaj malićvie.

Vaša VDastojnaść žadali hetaj sustrečy jašče za časaŭ Našaha niezabyŭnaj pamiaci Papiarednika Jana XXIII, da jakoha. Vaša Dastojnaść nie taili svajho pavažannia j sympatyi, tasujučy da jaho ź dzivu hodnaj intuicyjaj evanelićnyja słovy: "Byŭ čałaviek adzin pasłany Boham, a na imia jamu było Jan".

Jonža prahnuŭ hetaha spatkannia, jak Vam dy Nam

dobra viedama, ale napalehłaja śmierć nie dazvoliła jamu ździejśnić hetaha namieru serca.

Chrystovyja słovy " Kab jany byli adno = Ut unum sint" nia zyjchodzili ź jahonych pieradśmiertnych vusnaŭ; jany nie pazvalajuć sumniavacca ab jahonych najščyrejšych intencyjach, dla jakich jon achviaravaŭ svajo darahoje žyćcio dy ciarpienni svaje doŭhaje agonii.

Peŭna, jak z adnaje, tak i z druhoje starany — havaryŭ dalej Pavał VI — *viadučyja da zadzieniennia darohi mohuć być doŭhija dy ciažkija; aleź tyja darohi biahuć k adnamu punktu j źbiahajucca ŭ im, u evabeličnaj krynicy. A ciž nia jošć navodziačym znakam* (varažboj) *i toje, što sianniašniaje spatkannie adbyvajecca na hetaj Ziamli, dzie Chrystus zasnavaŭ svaju Eklezìju j praliŭ za jaje svaju Kroŭ? Heta ŭ kažnym vypadku jošć vymoŭnym znakam hłybokaj voli, što — dziakavać Bohu — inspiruje što-raz bolš usich chryscijan, hodnych hetaha imia, heta znača achvotu dobruju volu pracavać u kirunku źlikvidaavnnia padzielu, źniasiennia barjeraŭ; achvotu stanoŭka stać na šlach viadučy da pahadniennia.*

Daktrynalnyja, liturhičnyja, dyscyplinarnyja rožnicy pavinny buduć pradyskutavanyja ŭ svaim časie j miescy, ŭ duchu viernaści praŭdzie dy lubasnaha ŭzajemazrazumiennia.

Ale ŭsio, što dahetul mahło dy dalej pavinna prahresavać, dyk heta taja ščyra-brackaja ŭzajemalubaść, šukajučaja novych i što-raz lepšych formaŭ svajho prajaŭlennia; taja lubaść, što navučanaja minuŭščynaj hatora budzie vybačać, skłonnaja budzie być skarej dobraje, čym złoje viery; a skvapnaja pierš za ŭsio na zhodnaść z Boskim Vučycielem dy na hatoŭnaść być pryciahnienaj da Jaho dy pierafarmavanaj. Symbalem hetaj miłaści =lubaści i nauzoram chaj budzie toj całunak zhody, jakim Boh pazvoliŭ nam zamianicca na hetaj bahasłaŭlonaj Ziamli, dy supolnaja malitva, navučanaja samym Jezusam Chrystusam, ŭ punkcie recytacyi jakoje voś znajchodzimsia.

Nia možam prosta vyskazać, jak Nas kranuŭ Vaš gest, dyj nia tolki Nas asabista, ale j Eklezìju Rymskuju dy cały Ekumeničny Sabor, jakija hety akt pryjmuć z hłybokaj radaściu jak histaryčny.

A datyčna Nas, dyk uznosim molby da Boha, kab Nam pamoh pradoŭžvać hetyja kroki, dy kab vyliŭ na Vas i na Nas raspačaŭšych ich ź vieraj i nadziejaj ščodraje bahasłaŭlenstva, zapeŭnivajučaje ščaślivyja vyniki.

Z hetym voś sentymentam — zakončyŭ Papa — *nie skažam Vam "Byvajcie!", ale — za pazvalenniem — " Da pabačannia! ", spadziajučysia novych dy pładavitšych u Imia Boža spatkanniaŭ! "*

Patr. Athenagoras abdaryŭ JSviataść azdobn. diam. Ikonaj i zał. kryžam. Heta było kala h. 21 aj tahož treciaha dnia Pialhrymki PaŭłaVI ŭ Śviat. Ziamlu jaki pačaŭsia doświtu vyjezdam da Betlejemu, dla celebravannia Imšy śv. u tamtejšaj słaŭnaj Bazylicy Naradžennia. Prybyŭ da henaha miastečka ŭ hadz. 6,45, spatkany, jak i ŭsiudy entuzyjastyčnym pry ietam masy narodu, zvanami usich sviatyń i ad mam ·r.tu pierajezdu Jaho Śviataściu haloŭnaj vulicy, jana b.ła pieranazvana imiam " Paŭła VI ". Pry ŭchodzie ŭ Bazyliku j Grotu dy celebry hrymieŭ chor i narod kaladna-radasnyja śpievy.

Pa M y śv. Liturhii Jaho Śviataść vyhłasiŭ pa francuzku pramovu, ŭ jakoj daŭ ahulny pahlad na tajnicu Betelejemu (Naradžennia) j svaje ekspijacyjnaje pialhrymki (proščy). Hetuju vialikaha značennia pramovu, faktyčna Pasłannie z Betlejemu, charaktaryzujuć try atozvy: da Chrystusa, da Eklezii dy da śvietu.

Vykazaŭšy Zbavicielu " *pakornaje tropatnaje, ale j pramiennaje vyznannie viery, nadziei dy lubaści* " Papiež źviarnuŭsia z žadanniem da cełaje Eklezii, kab dałučyłasia da jahonych aktaŭ i achviary pierad Boham. U hetaj bo histaryčnaj časinie Chrystovaja Eklezija " *hłyboka j vidavočna pieražyvaje svaju adzinaść* "; " *Sabor Ekumeničny vymahaje zhodnaje natužnaści; nieabchodnaj takža jošć sudziejnaść bratoŭ chryścijan, jakija šče nia jošć u daskanalnych znosinach z Piatrovym Namieśnikam* ".

" *My hatovy* — miž inšym kazaŭ Papa dalej — *šukać usiakich racyjanalnych mahčymaściaŭ da prastavannia daroh ŭzajemazrazumiennia j miłaści dla budučyni j, kali hetkaja budzie vola Božaja, da nastupnaha spatkannia z bratami dahetul z Nami raźjednanymi. Uchod u aŭčarniu adkryty.. Čakannie ŭsich — ščyraje j pačesnaje dy mocna ciarplivaje* ".

Ŭkancy Papiež skiravaŭ z Betlejemu słova i da śvietu " *Kali śviet pačuvajecca dla Chryścijanstva čužnym, dyk nie pačuvajecca hetkim da jaho Chryścijantva* " (Kali śviet čurajecca Chryscijanstva, dyk Chryscijanstva jaho nia čurajecca). *Chryśscijanskaja misyja — heta misyja miźludzkoje pryjaźni, misyja vyrazumiełaści, zaachvoty, padtrymki, ŭzlotu* (ŭzvyšnaści) *dy zbaŭlennia... Chrystus, Jakoha My prynosim dla čałaviectva, jošć Dobrym Pastyram. Niama takoje vartaści ludzkoje, jakojeb Jon nie ŭšanavaŭ, nia ŭzvyšyŭ dy nie adkupiŭ. Niama takoha horа ludzkoha, jakomub Jon nie spačuvaŭ dy nie ŭspamoh* ".

Na zakančennie śv. abradu Papiež złažyŭ na autary henaj Bazyliki dary Svaje: załatuju ružu, kadzidła ŭ siarebranaj i pižmu ŭ załočanaj sudzinie.

Pakinuŭ Betlejem Jaho Sviataść iz Svajoju Svitoju ŭ h. 8,15, uračysta raźvitvany narodam i duchavienstvam.

A ŭ Jeruzalimie Papiež, złažyŭšy revizytu Kanstantyn. Patrar. Athenagorasu, ab jakoj my ŭžo havaryli, i katalick. Patryarchu Gori, dy pryniaŭšy na audyjencyi kler i katalic viernikaŭ u Bazylicy Najśv. Imia Jezus, dzielačysia z usimi čułymi słavami. " *Ja źvizytyvaŭ narod niezabyŭny* — skazaŭ na raźvitannie — *i pieražyŭ nieutamavalnaje ŭražannie* ".

U h. 12,45 — adjezd iz Sviatoha Miesta ŭ Amman na lotnišča. Z Ammanu ŭ h. 14m9, raźvitvany z hanorami praz tahož Karala Husseina, adlot u Rym.

Spatkannie pavarotu ŭ h. 17 ź minutami ŭ Rymie na aeroporcie Čiampino było takoje uračystaje, takoje hrandyjozna tryumfalnaje, zaniaŭšaje kala 3ch hadzin času, što j nie biaromsia tut jaho na skromnych bałonach hašych pierakazvać. Pieravyšyła sapraŭdy ŭsie suśvietnyja tryumfalnyja manifestacyi.

Jak i naležałasia vializarnaj imprezie, adbytaj na chvału Božuju.

IV.

V o d h a m a n P r e s y

Hetaja Vialikaja Pialhrymka Papy Paŭła VI da Sviatoj Ziamli adbiłasia šyrokim i źmiastoŭnym vodhamanam u presie ŭsiaho śvietu. Naviet u krajoch, dzie abydna presavyja vorhany davali nadta mała miesca dla kroniki vatykanskaj dla vizyty Ajca Śviatoha pamiatnych miescaŭ Palestyny nie škadavana abšyrnych infarmacyjaŭ publičnaj apinii. Štodzienniki Jordanii j Izraela paśviačali šyroznyja chroniki hetaj padziei, adciemlivajučy ludzkuju čułaść Papieža-Pualhryma, što, nia hledziečy na ryharystyčnuju prahramu padarožy, zaŭsiody znajšoŭ chvilinku sutrymacca j pryniać niečuju prośbu, ci adkazać na pryviet nasielnictva, prychilicca da žadannia ŭsich.

Presa Siaredniaha Üschodu kamentavata iz sympatyjaj spatkannie Paŭła VI z Patryarcham Athenagorasam, padkreślivajučy histaryčnuju vièlič i ekumeničny valor jaho. Barjery raździalajučyja Ekleziju katalickuju j pravasłaŭnuju nia vyhladajuč užo na nieprachodnyja; spatkannie abiedźvich Eklezijaŭ stanović saboju punkt vyjścia k zadzinienniu; jość niazvyčajnym kantrybutam dla miruzhody — ćviardziła presa libanskaja, tureckaja j syryjsk.

Amerykanskaja presa, New York Teims, N.Y. Herałd Tribāne, Francuzkaja "le Mond", Niamieckaja, "Franfurter Algemeine Zeitung" i Zuricher Zeitung" — padkreślivajuć hetu padzieju jak idealny złučnik dźvioch vialikich epokaŭ cyvilizacyi, ... jaki spryčynicca da adnaŭlennia sentymentaŭ, idejaŭ, dumak dy nadziejaŭ, asabliva mo na tym Siaredn. Uschodzie, dahetul skałočanym, padzielenym niazhodaj rasavaj i relihijnaj. Pobač z hetym padkreślivajecca dumka ab viečnaści j vialikaści Eklezii, viadučaj narody, by taja cudoŭnaja zorka Mudracoŭ. Nazyvaje spatkannie Papy z Patryarch. Atenagorasam *"całunkam supakoju — zapaviaščajučym pahadniennie* ("le Monde" franc.) "La Croix" — spadziajecca, što paśla pasłannia z Betlejemu chryscijanskaje zadzinіennie nia moža być udaremnienaje, choćby j pryšłosia z trudnaściu pravodzić rožnicy dahmatyčnyja, dy što śviet nia moža astacca hłuchim i abyjakavym na zàklik Chrystovaha Namieśnika.

Mons. P. Tatarynovič

Amman — miesca prylotu i adlotu pialhrymujučaha Pàpieža.

VIETLIVA PARUČAJEM UVAZIE:

*Apostalski Pasad, aktam Kanhrehacyi Kansystoryjalnaj z dn.*21 *Studzienia* 1964 *h. N.* 244/50, *naznačyŭ Ks. Prałata Piatra Tatarynoviča, Siabru Najvyš. Rady dla Emihrantaŭ pry tojža Kanrehacyi,* " Moderataram abo Dyrektaram Misijanaroŭ dla Emihrantaŭ Biełarusaŭ łacinskaha abradu" *na miesca JE. Bipa Balesłava. Słoskansa, upaŭnavažvajučy j zabaviazvajučy da kiraviectva j nahladu nad realizacyjaj duchovaj apieki biełaruskaj katalickaj emihracyi zhodna z normami Apostalskaj Kanstytucyi* " Exsul Familia " (*tit. Alter*) *dy inšych dakumantaŭ.*

Dla bolš mahčymaha dy efektyŭnaha vykanannia vyšnaznačanaha zadannia S. Kanhrehacyja ŭ svaim nominacyjnym akcie zahadna paručaje, kab usie, da kaho ustanoŭleny Dyrektar pasyłajecca i z kim naležacimiecca jamu naviazvać znosiny, adnieślisia da jaho z prychilnaj i pomačnaj u trudnych abstavinach hatoŭnaściu supracy.

Redakcyja
na padstavie vyšcytav. nominaty

Direttore respons.: Dott. A. FRUTAZ
Posta indir.: Dott. P. TATARYNOVIC
Roma, Via Trionfale, 6415

Z dazvolu
Duchoun Uladau

Tipografia Fausto Failli - Roma

Pubblicazione autorizzata dal Tribunale di Roma con decreto del 7-12-1950